

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vai dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *Ispravnost* ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprta reklama cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč.“

Častitim našim naročnikom!

Vse one častite naše naročnike, katerim smo priložili pošne nakaznice izpolnjene s zneskom naročnine, zaostane do konca prvega polulelja, prosimo, da dopolnijo naznačeno svoto najkasneje do **20 t. m.**; sicer bomo smatrali, da častiti naši naročniki nimajo ničesa proti temu, da iztirjamo zaostanek poštnim nalogom. Kdor se ne odzove niti poštnemu nalogu, temu bomo primorani **ustawiti list**. Morebitne pomote naj se nam blagovoljno naznanijo.

Upravništvo „Edinosti“.

Izjava.

Vsled groznega naliva dežja, ki je bil v soboto dne 6. t. m. pop. pri nas tak, da so vsi potoki in Reka prihrumeli obilnoj vodoj na cesto; vsled nestalnega vremena v nedeljo 7. t. m., ni se upal podpisani na pot na **shod volilcev v Šmarje**, ki je bil urečen na ta dan. Č. volilci, blagovolite potrpeti, da se vreme popolnoma ustanovi.

Vaš
Josip Kompare,
deželni poslanec.

Preosnova davkov.

VI.

Očitane Pfeiferjevo, da vlade se svojimi naredbami za izvrševanje zakona mnogokrat preprečijo, da isti zakon ne dosega svojega dobrega namena, sosebno pa izraz bojzani, da se utegne

PODLISTEK.

Po naboru.

Češki spisal Vrat. Tuma; iz češčine prevedl I. P. (Nadaljevanje in konec)

Pesen bila je končana, dotični mladenič pokrepčal se je s požirkom ter počel:

Hodila je mati,
Ob bregu hodila,
Krepkega sina
Na rokah nosila.

Pel je do sedaj sam samcat, ostali gledali so ga — najbrž pesni niso poznali. Pel je dalje:

Aj sine, moj sine,
Kaj naj storim?
Te utopim
Al' odgojim?

Vse društvo je s tajno jezo zrla na izzivajočega pevca, ne razumé niti smisla te pesni in gotovo bi mu bilo zabranilo petje, da niso bistrogledi in razumni godci zagodli žalostne:

Ozri se še enkrat,
Črnoóko deklé,
Ozri se še enkrat,
Še enkrat na-mé...

Pevce — sodé po vsem, bil je najbrž dijak, prostovoljec — radi tega imeli so ga drugi za usiljenca — izlil je pri tej pesni polno čašo pivas

tako zgoditi tudi se zakoni o preosnovi davkov, to očitane in ta izražena bojazen sta tako občutno zadela gosp. finančnega ministra, da je še v isti seji precej pikro odgovarjal posl. Pfeiferju.

„Gospod poslanec se boji — tako je rekel minister —, da vlada izdá naredb, ki razveljavijo ta zakon ali se bodo glasile proti zakonu. Menim, da se moram ne le v svojem imenu in v imenu sedanje vlade, ampak v imenu vsake vlade zavarovati proti očitaju, da vlade pótom naredb učinjajo nezakonitosti. Vladi je pravo in dolžnost, da izvaja zakone naredbenim pótom, to je, da izdaje naredbe za izvrševanje. Toda naredb, ki bi bile naravnost proti zakonu . . . (Posl. dr. Lueger: **Se je tudi že zgodilo!**). Prosim oproščenja, morda se je zgodilo, toda jaz nisem videl še dosedaj take naredbe in menim, da je ni vlade, koji bi dopuščala vest, da bi izdajala take naredbe.“

Na očitane, da se je prejšnji finančni minister dr. Plener za hrbtom pobotal z nemško levico, vsled česar so se velikemu kapitalu dovolile velike ugodnosti, dočim so ostale neuslišane vse prošnje kmetovalcev, je reagoval finančni minister Bilinski s tem, da so se vsa pogajanja vršila javno in da je bilo svobodno vsakomur, ki ni bil zadovoljen, nastopiti proti istim. Skrivnih pogajanj pa ni bilo z nobeno stranko.

Na prigovarjanje Pfeiferjevo, da olajšave malim kmetovalcem nimajo nikake važnosti, ker bodo isti morali plačevati dohodarino, odgovoril je minister:

„Jasno je povsem, da ne velja to oporekanje. Ako poštevate, da je na jedni strani določen davkov osvobojeni minimum, ako poštevate nadalje, da od vkupnega prihoda bode odbiti vseukupne stroške, da bode odštet zemljiški davek z vsemi dokladami in poleg tega še obresti od pasiva, kakoršnih je, žal, skoro pri vsakem kmetovalcu, potem mora priznati vsakdo, da bode velika večina kmečkenga prebivalstva, vsakako pa mali kmetovalci, prav gotovo osvobojeni dohodarine.“

vase, lice mu je zažarelo; oziral se je čudnim, rosnim očesom po godcih.

Gosli so ravno cvillile, viola je gručala kakor zapuščena golobica, trebušasti basist pregledal je resno prostake čez očala.

Godba je končala, čaše na mizah so zazvene. Po pripitku zadonela je po gostilnici:
Že grédo tovar'ši, že grédo na Česko,
Vsac'ga obiščeta oče in mati!
Pride pa tudi moj otec sivi,
Iskal bo mene nesrečnika.

I dijak je pel, oči žarele so mu čudnim, nelpim leskom in vsaki trenotek je popijal. Med tem spremljali so i godci petje in tužna, vojaška pesen pripovedovala je dalje, kako:

Prišlo je povelje kmetom,
Naj pokopljejo vojake.
Izkopali so jamo, petnajst sežnjev,
Tje jih na kup nametali.
Negašeno apno dali nanje
Lepe deve vse zaplakale.
Negašeno apno, čisto vodó,
Tu 'mate vojaci nágrado!

„... Da! To bodele imeli vi tepci, zaslepjeni za nagrado!“, zakričal je nekdo ter udaril ob mizo.

Ozrl sem se po glasu ter zagledal dijaka; tal je ob mizi, s popačenim in rosnim obličjem...

Na opazko Pfeiferjevo, da tudi vinogradi, o' pustošeni po trtni uši, bi morali biti osvobojeni dohodarine, je opazil minister:

„Razume se ob sebi, da kjer ni prihodka, se prihodek tudi ne more poštevati. Kjer pa je prihodek, trebalo bode poštevati, da je trebalo velikih stroškov v zopetno ojačenje teh vinogradov, zbok česar najbrže ne bode nikakega čistega prihodka iz tega vira.“

Rekli smo že, da je njegova ekscelencia govoril v nekako razdraženem tonu, a gosp. Pfeifer je repliciral nastopno:

„Obžalovati moram, ako je jeden del mojih včerašnjih izvajanj napravil pri njegovi ekscelenci gospodu finančnemu ministru utis, kakoršnega nisem nameraval.“

Naš mnogo zamotani zakon o pristojbinah, z nejednakomernim uporabljanjem njega določil, mi je bil, z ozirom na mnogo težko razumljive paragrafe v načrtu davčnega zakona, povod k opazki, da bi istemu utegnili slediti cela vrsta dodatnih naredb, ki bodo morda sestavljene še nejasneje, ter da bi se iste mogle pozneje tolmačiti na škodo davkoplačevalcev.

Pripomnivši še potem, da naredbe neredko jemljejo davkoplačevalcem to, kar mu davčni zakon nudi dobrega, pokazal sem tem le na zakone o dobavljenju cene soli za živino in o olajšavah svobodnega kuhanja žganja, koji zakoni so pa po naredbah mnogokje omejeni in ovirani tako, da se mnogi davkoplačevalci niti ne morejo posluževati teh olajšav.

Mojim izvajanjem torej ni bil namen, da bi vladi podtikal koko nezakonitost.

Pač pa sem, sklicujé se na pomirljivo pojasnilo njegove ekscelence gospoda finančnega ministra od dne 24. oktobra 1895 in od dne 11. maja 1896, da se bodo davčni zakoni izvajali dobrohotno — in v praksi je v prvi vrsti odločilen način izvrševanja —, koncem svojega govora prosil njegovo ekscelenco visokospoštovanega gospoda finančnega

Predno se je kdo spametoval, je nadaljeval, držé se za mizo:

„To bodele imeli za nagrado, da boste, ako treba, streljali i na rodnega očeta in mater, da ste prisegli i preliti svojo kri... To vas čaka, vi češki Jurji, zato...“

Glas njegov izgubil se je v upitji, ki' je nastalo sedaj tam; vsi so ustali s stolov, vsa dvorana se je kar tresla in okolo mene gnjetla se je gnječa, ki je vlekla izzivalca k vratom.

Vrata so zaškripala, prostaki vračali so se zabavljaje na svoja mesta.

„Tak-lé pisač nam bode nekaj pravil!“ razjezil se je hlapec za konje.

„Baš potrebujemo njegove piškave pameti!“ rujoval je drugi.

„Že sedaj ima pred cesarsko suknjo strah, kaj bode še-le, ko jo bode nosil!“ dostavil je poleg mene sedeči starejši mož.

Plačal sem ter odšel.

Gredé mimo oken, čul sem iz dvorane pesen:

Kopról pri kasarnah stoji,
Na nas kriči,

Hurrá! Na nas kriči!

Ker si kvergrif s'noč' spacál,

V ječo Te bo djál,

Hurrá! V ječo Te bo djál...!

ministra, naj bi to predlogo dobrotno dal zboljšati po gosposki zbornici, da bodo davkoplačevalci obvarovani pred nepotrebnimi nadlegovanji in ostromi.

To polemiko med finančnim ministrom in posl. Pfeiferjem zaključujemo z opombo, priposlano nam z Dunaja:

Povsem opravičeni vsklik posl. dr. Luegerja, ko je finančni minister oporekal temu, da bi se kedaj izdajale dodatne naredbe, ki niso v popolnem soglasju z dotičnim zakonom, vsklik: Tudi to se je že dogodilo — in dejstvo, da je finančni minister potem nekako na pol pripoznal vsaj možnost, da se je kaj takega pripetilo v prejšnjih časih, kažeta, da dotična trditev posl. Pfeiferja ni bila tako neosnovana. In mi mislimo, da poslanec mora služiti davkoplačevalcem, ne pa ministru. To pa tem bolj, ker ministri se že znajo sami braniti. Vsakako je imel posl. Pfeifer dober namen, ko je zahteval vsaj jasne ministerske naredbe, ker je zakon v nekaterih §. §. jako nejasen.

DOPISI.

Štajarskega. — (Novice in starina.)

[Izv. dop.] Gospod urednik, ali naj se zopet oglašim? Pa, o čem bi vam naj poročal. Novega nič, — staro — ne veseli vas; biča rabiti ne smem, ker so naše razmere baje najzorneje in — glavno, — ker me nikdo ni poklical za to, kompetujem pa tudi ne. Naj torej „vreme hval' al toži“ vaš Štajarec? Zakaj ne; bodi si!

Izletov in potovanj se ta mesec izogiblremo, ker podobljeno solnce pravičnim in nepravičnim enako — malo sije; vsak dan pa nekoliko porosi. Tako vreme traja po vsem Malem Štajarju že več tednov. Razlikuje se le tu pa tam s tem, da malo posuje toče ali, da strela vžge. Letos je rano začelo, — vendar, hvala Bogu, hudo potoklo še nikjer ni. Ko že govorim o izletih, katerih ni, naj omenim, da je celjski (in menim tudi savinjski) „Sokol“ nameraval izlet v srce savinjske doline, a tamkajšnji prijazni magistrat, polen očetovske ljubezni, se je bal, da bi Sokole napadla celjska poulična sodrga (ki je seveda vsa na strani „pravice“ in torej seveda nemškega mišljenja). Slabo vreme zabranilo je izlet in ohranilo nemški značaj celjski, ker Sokol ni korakal po ulicah.

Štajarci imamo svojo „postojinsko jamo“, kakor vi v Lokvi ali Trebčah ali Škocijanu. Naše podmélo pa je čisto ob meji granitovega domovja pri Pohorju v „Hudi luknji“ pri Dolišu. Huda luknja nahaja se ob projektovani — in najbrž (vsaj na papirju), že trasovani železnici Velenje-Dravograd, ki bi bila vez savinjske, šaleške, mislinjske in labodske doline ter murskega polja itd. To železnico dobimo gotovo v kratkem, ker nas ne veže s Hrvaško, ampak, ... glejmo zemljevid!

Da vi ne dobite še kmalo predelske ali divaško-loško-ske zveznice je tako jasno, kakor to, da še Maloštajarci nimamo poličansko-krapinske, dasiravno je projektovana že desetletja sem. Zato pa se je bolje mudilo z furlansko pri vas, pri nas pa z nobedno! Pa nisem vam hotel samo-le povedati, kje leži ali stoji, ali je vkopana huda luknja, ampak moram povedati tudi, da je to podmélo zasebna vlast kmeta, gospoda Vivoda, kateri se je mnogo potrudil in žrtvoval za to krasoto narave.

V podmélu je napravil pota in brvi čez jezercu podzemska in — obeta nam celo električno luč. Žal, da so letošnje Binkošti bile mokre in izlet v Hudo luknjo nič izdatnejši, nego v Ljubljano in v Postojino, kamor jih je izletelo nekoliko naših. — Veliki izlet napravi pa letos „Slovensko pevsko društvo“ iz Ptuja v Brežice, kjer bo veliki koncert dne 15. avgusta. To društvo je občeslovensko, — ali, z drugo besedo, odločujoče, ker ima vrlo vodstvo.

Vsako leto prireja velike koncerte in člane ima razkropljene po vsem Malem Štajarju in v soseski. Občeslovenskih zavodov in naprav imamo na Malem Štajarju več.

Nimamo sicer „družbe sv. Mohora“, „družbe sv. Cirila in Metoda“, „Glasbene in Slovenske matice“, ki so vse dobro udomljene in katerim vsem daje Malištajar tudi precej sočlanov, vendar pa imamo „Občeslovensko obrtno društvo“ in „Zaveze slovenskih posojilnic“, kateri imata glavno

svojo moč v Celju. Učitelji imajo svoje glasilo „Popotnika“, ki je domač tudi sploh po Slovenskem.

Škoda le, da naši pravniki ne sodelujejo zadostno pri „Sl. Pravniku“, ker slovenščina se je v uradih na Malem Štajarju (seveda ne mislim ravno c. kr. urade) posebno krasno razvila in imamo mnogo krasnih udomačenih izrazov in terminov, katerih „Pravnik“ še ni rabil in namestu njih po nekod drugod služijo termini nemški, izgovorjeni slovenskim jezikom. Vem, da je temu največ kriva skrb za točnost izražanja, a, kdo pa pravi, da Slovenci ostanemo vedno le prelagalci zakonskih besedil. Kakor tvoritelji zakonov, — glej Kranjsko, — pa že najdemo lahko dotične nemške termine, ako bodemo zakone prelagali na nemški jezik. Babnikova „Terminologija“ nas je sicer precej približala, a popolnoma zjedini se ne. Dela je še precej v tem oziru. Druga izdaja, upamo, da opusti vsaj tesno sklepanje latinskih terminov, ki so v prvi večinoma pridržani tudi v slovenski prelagi, dasiravno je to nepotrebno, ker imamo domačih izrazov malone za vse te tujke. Da bi pa izrazi morali biti boljši, nego te dva tisoč let obdelovane tujke, — tega ne smemo takoj tirjati.

Naša duhovščina je posebno hvale vredna. Če premislimo, da so bili najvrleji voditelji narodne misli pri nas vedno duhovniki, ne moremo umeti, kako bi bilo — in kako je — po drugod inace. Slomšek vzgojitelj, Trstenjak učenjak, Virk, Orožen, pesnika, Raič politik, imajo vrle naslednike v poslancu Gregorcu, pesniku Aškercu itd.

Kar se tiče časopisja, bi jaz primerjal Korosko z vrstnico v slovenskem krogu — Istro, Štajar z vrstnico Trst-Goriško. „Mir“ — „Naša Sloga“; „Slovenski gospodar“, „Domovina“ — „Edinost“, „Soča“ — to je nekaka podobnost, samo, da so žurnali primorski mnogo močnejši nego naši domači. Omenim pa le neko nesrečno razvado. Pri nas se preradi zatekajo na pomoč k dnevnikoma v Ljubljano, ako omenjajo pokrajinski naši listi kaj, kar ni všeč temu ali onemu. Vi ste, v tem mnogo pametnejši. Tako „Edinost“ kakor „Soča“ zvoní večkrat z „obema zvonoma“ zapored in — nesloga ali celo razpor je odstranjen. Naša domača lista sta gotovo tudi vedno pripravljena vsprejemati popravke in pojasnila. Vzlic temu pa se neštevilkokrat pripeti, da mali notici v „Slov. Gospodarju“ ali „Domovini“ sledi na vatle dolg odgovor v „Slov. Narodu“ ali „Slovenca“. Za vzgled le jeden slučaj. „Slovenski Gospodar“ imel je dopisič od nekod, v katerem tarna kmet, da drage šolske palače niso v nikakem razmerju z malenkostnim vspehom ter pravi da mu je ljubši dober pouk v konjskem hlevu, kakor slab ali napačen pouk v salonu.

Gospod urednik, pri vsem svojem nagonu do napredka moram priznati, da je kmet zinil (po moji glavi) pravo. Tudi meni je ljubši pošten kmet na polju, nego visokoučeni državnik-varalica Crispí. — Dopisnik pa jo je izkupil. Učiteljstvo dotičnega okraja poslalo je strašno dolg dopis v „Slov. Narod“, kjer pa se pobija vse kaj drugega, nego trditve prvega dopisnika. — Po moji misli bi pač ne bilo treba skakati po pomoč tje, kjer so itak vedno pripravljene „na korajžo“. Taka reč se poravna najbolj doma.

Drugi slučaj: Gospod — še delaven duhovnik, ki se je poskusil tudi že v filologiji, napisal je daljši članek (sicer nepotreben), a žal, zopet se podal čez pokrajinsko mejo. „Slov. Narod“ pa je udrihnil po — ne po članku, ampak po — dotičniku ter izumil nov izraz „blagoslovljeno ščene“. Meni se zdi jako naravno, ako se duhovni po takem napadu čutijo žaljeni, in ako zahtevajo, da tam, kamor jih žele v družbo, ne smejo dopuščati žalitve njih prijateljev.

Danes pa sem, gospod urednik, vam prinesel krošnjo, neurejeno, pa natlačeno in, kar posebno povdarjam, na veselje nekega lista — nobenih citatov, niti primernih niti neprimernih. Prihodnjič pa pridem zopet s citati, če treba. Z Bogom!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 9. junija 1896.

Zborovanje italijanskega političnega društva za Istro se bode letos vršilo v Malem Lošinjju. Gospodje se pripravljajo v velikem številu v Mali Lošinj. Ker se bojé vendar pičle udeležbe, delajo na to, da se udeleži zabavne izleta tudi

njih krasni spol. Kako se obnese zborovanje, seveda sporočimo!

Preselitev deželne zbornice iz Poreča v Pulj dobiva zagovornikov tudi v laških krogih. Pazinski dopisnik puljskega osliča zagovarja misel se stališča osredotočenja uradov v Pulju, ki mora postati sprej ali slej vendar-le središče isterske dežele. V dopisu trdi, da s tem Slovani ne bi pridobili nič! Vederemo!

Iz Gorice nam poročajo, da se bodo vršile tam občinske nadopolnilne volitve za III., II. in I. razred dne 10., 13. in 15. t. m. Italijanski, sedanjí magistratovi vladi prijazni časopisi vedó povedati, da se udeležé istih tudi konservativci, katerim bodo pomagali bajé Slovenci. Naš poročevalec pa ne ve ničesa o slovenski pomoči.

Milenij. Z včerajšnjim dnem so dosegle slavnosti v Budimpešti svoj vrhunec se slavnostjo v spomin kronanja cesarjevega. Znake kronanja so nesli v parlament v slavnostnem sprevedu. V slavnostni seji sti obe združeni zbornici vsprejeli zakon v proslavo milenija. Iz parlamenta so nesli znake istotako slavnostno v kraljevo palačo. Popoldne je Njegovo Veličanstvo vsprejelo člene obeh zbornic. Nagovor na kralja je izustil predsednik zbornice poslancev pl. Szilagyí. Nekako čudno je zvenelo iz ust tega moža, ko je zatrl, da so nedotakljivi samouprava tudi zravenskih dežel ogerske krone, obseže istih ter politiška narodnost; istotako da so nedotakljiva politiška prava vseh brez razlike plemena in vere. Slednjič je vredno zabeležiti izjavo gosp. Szilagyí-a, da je zveza Ogerske z avstrijskimi deželami vir moči za oba dela.

Spoštovanje, do krone, do katere je bil obrnjen ta nagovor, nam brani, da ne vzamemo teh izjav nekoliko natančneje pod drobnogled. Sicer pa naj le čitatelj sam primerja te besede z dejstvi: kako se spoštuje uzakonjena samouprava Hrvatke in kako se spoštujejo politiška prava Srbov, Slovakov in Romunov! Ako bi se spoštovala politiška prava teh narodnosti, uveljavljena bi bila tudi njih narodna prava. Kajti: ob spoštovanju pol. pravic vseh, zastopane bi bile v zbornici tudi narodnosti, primerno njih številu, in že davno bi bila dovedene ad absurdum teorije g. Szilagyí-a in družbe, da so le Madjari politiška narodnost na Ogerskem. Da, da, v načinu, kakor je sestavljen ogerski parlament, nam kaj čudno odsevajo lepe besede g. Szilagyí-a! Tudi o čudnem načinu, kakor izvestni krogi varujejo zvezo med Ogersko in avstrijskimi deželami, (ne da bi kedaj naleteli na odločen odpor ogerskih vlad), dalo bi se reči marsikaj, kar bi bilo v slabem soglasju z besedami g. Szilagyí-a, toda, kakor rečeno: naše veliko spoštovanje do krone nas sili, da se premagujemo v tem trenutku. No, v nekaterih akcentih, v presrčnem in krasnem odgovoru cesarja in kralja dobili so madjarski šovinisti lep pouk, da treba spoštovati tudi druge narode, sestavljajoče to monarhijo, ki je evropska potreba; da iz skupnosti obeh polovic ne slede samo prava, ampak tudi dolžnosti. Jedinstvo ogerske države ni nikakor na potu samoupravi zravenskih dežel. Slednjič naj si vzamejo Madjari k srcu posvarilo, ki je je dal cesar in kralj velikim županom: da treba skrbeti za blagor prebivalstva brez razlike narodnosti in stranke. Cesar je povodom te slavnosti pomilostil 149 obsojencev.

Koncem bodi še omenjeno, da se je opažalo, da je v slavnostnem sprevedu manjkal jeden del aristokracije, čemur je bil baje vzrok ta, da se je spreveda udeležila soproga ministra-predsednika Banffy-a. Lep poklon gospodu Banffy-u.

Kvota. Med najvažnejšimi točkami v obnovljenju pogodbe z Ogersko je vsakako — kakor naglašeno že tolikokrat — vprašanje, kakovo bodi v bodoče razmerje v prispevkih naše in ogerske polovice za ukupne stvari. V tem soglašamo vsi v tej polovici, da dosedanje razmerje je bilo toll krivično, da se mora isto spremeniti. Pod pritiskom tega splošnega prepričanja zahtevala je naša deputacija razmerje 42:58. Dasi bi bilo tudi to razmerje nad mero ugodno za ono drugo polovico, vendar je ogerska deputacija osorno odbila to ponudbo, zahtevajé, da ostane vse pri starem. No, dá: Ogri so se že tako uživili v prepričanje, da je avstrijska polovica ustvarjena le za plačevanje, ogerska pa le za uživanje, da sa jim vidi predrzno, ako kdo

le omenja, da bi moglo in moralo biti drugače. Na to izjavo ogerske deputacije je sedaj odgovorila avstrijska deputacija in sicer dokaj ostro, izjavivši odločno, da se prispevek z ogerske strani mora povišati. Zajedno je naša deputacija podkajala ogerski pod nos, da sta tudi avstrijski denar in avstrijska kri pošteno pripomogla do tega, da morejo Madžari slaviti svoj milenij. Dal Bog, da bi ostala naša deputacija neizprosna. Le tako pridejo polagoma Madžari do spoznanja, da smo vsi tu za uživanje in za plačevanje.

Slavnosti v Moskvi so se zaključile predvčerajšnjim z veliko vojaško parado na Hodinskem polju. Vse prebivalstvo Moskve hitelo je tjakaj. Kočij se je pomikalo toliko, da so se morale posluževati treh cest. Na vojaško parado izišlo je nad 60000 mož. Skoro vsi ruski polki so bili zastopani na tej paradi. Veliko pozornost je obračal na-se zastopnik Kitaja, Li-Hung-Čang, ki je sedel (v družbi z nekaterimi drugimi princji iz Azije) v parterju carskega paviljona. V prvem nadstropju istega je bilo mesto carici. To mesto je bilo odičeno belo-rudeče-modrimi zastavami. Poleg carskega paviljona je bil oder za ministre, diplomate in druge dostojanstvenike.

Car je došel ob 11. uri, jahaje poleg ekvipaže caričine. V spremstvu sta bila tudi knez Ferdinand Bolgarski in knez Nikola Črnogoski.

Najprej je defilirala pehota. Nje defilovanje je trajalo jedno uro in pol. Potem so prišli na vrsto topovi (120), konjica, dragonci, granadirji itd.

Ko je odšel mimo zadnji oddelek, udrila je na tisoče in tisoče broječa množica, hotela videti carja. Toda veliki knez Sergij je prijezdil v diru, da po svari ljudstvo spemnivši je na zadnjo nesrečo. To je pomagalo, v par minutah je bil zopet red. Potem je bilo v sosednjem gradu pogoščevanje diplomatov in časnika. Popoludne se je poslovil car v Aleksandrovih dvorani od vseh knežjih gostov in odposlancev. Ob 1/9. uri zvečer sta se odpeljala car in carica v Elinskoje. Knez Ferdinand je podaril carju album se slikami iz Bolgaske.

Zaključuje poročila o slavnostih v Moskvi, pripomniti bi še bilo, da se je tem povodom silo malo govorilo o zastopnikih Nemčije. Kakor da je bil princ Henrik — brat cesarja Viljela — nekako v ozadju. In še zadnje dni prišlo je med Nemci samimi do jako neyšečnega dogodka. Nemška kolonija je priredila banket princu Henriku v čast. Predsednik je nazdravil temu poslednjemu in „spremstvu“ istega. V splošno osupnjeuje skočil je po koncu princ Ludovik Bavarski, izjavivši: „Mi nismo nikako spremstvo, ampak zavezniki nemškega cesarja. To naj si zapomnijo Nemci povsodi in naj ne pozabijo poleg velike domovine tudi na svojo ožjo domovino in udanost do ukupne dinastije.“ — Iz tega dogodka bi se dalo sklepati, da so male nemške države že precej site pruske hegemonije.

Zmaga socialista De Feliceja nad knezom Odescalchijem. Minolo nedeljo bila je v Rimu ožja volitev za poslanca, ki ga je imel voliti v italijanski parlament IV. volilni razred mesta rimskega. Za ta mandat sta se borila znani siciljski socialist-revolucionar De Felice Giuffrida in pa knez Odescalchi. De Felice je dobil 568 glasov, knez Odescalchi pa le 512. Popoludne so priredili De Felicejevi pristaši demonstracijo pred palačo Odescalchijevo, zasramuje njegov poraz zvižganjem. Ker pa je De Felice izjavil, da vsprejme poslanski mandat za mesto Katanijo (Sicilija), kjer so ga tudi izvolili poslancem, omisliti si bode moral torej IV. volilni razred v Rimu družega kandidata. Splošno menenje je, da si volilci želé socialista poslancem, ker so nezadovoljni s splošnim položajem države.

Dom lakote nazivlja se po vsej pravici otok Sardinija. V Lorinu n. pr. nima večina prebivalstva ni mrvica kruha več in se preživljajo — liki voli in osli — od divje rastočih rastlin. V Aguisu je prejemnik davkov zaplenil vso letino. Do golih kostij posušeni možje in žene prinašajo istemu sedaj najpotrebniše kose obleke, ker nimajo družega, s čemer bi mogli davke plačati. V Arguni so izjavili zdravniki o mnogih umrlih, da so poginili od — lakote! V Barisardu, Tortenia-u in Cibrusu so prisiljeni celó posestniki zemljišč, da beračijo!

In v očigled toliki grozni bēdi, navijajo v Italiji davčni vijak do skrajnosti in neizprosno

silo iztisnjeni žulji sestradanega prebivalstva romajo v Afriko, v žrelo nerazumne in se stališča narodne blaginje naravnost zločinske politike! V Afriki se bori Italija za svojo „čast in slavo“, v Italiji sami pa razprostira lakota svoja temna krila. Gori označena domovja lakote so pretužen komentar h knjigi „Italija v Afriki“.

Razprava proti Baratieriju. Rimska „Tribuna“ objavlja nadaljnje vesti iz Asmare o razpravi proti Baratieriju. Glasom teh poročil je polkovnik Corticelli, ki je bil zaslišan kakor tehniško-vojaški izvedenec, po svoji moči opravičeval Baratierija. Le-ta pa se je v razpravi dne 6. t. m. zarotil, da ga je pri Aba Garimi zapejajala nemila usoda, dočim je bil osvedočen, da deluje v blagor domovine. — Tudi izmed ostalih svedokov ni nihče govoril v posebno škodo Baratieriju. — Prihodnja seja bode baje jutri, v sredo.

Afrika v Sudanu. Po dolgem odmoru došla je včeraj zopet jedenkrat iz Kaira brzovjaka, ki pripoveduje, da so Angleško-egipčanske čete porazile dervise. Ta brzovjaka glasi jako lakonično in je zeló nejasna, ker niti tega ne pové, kje je pravo za pravo bila ta bitka. Brzovjaka slovó: Kitchener paša napadel je dervise ter jih porazil popolnoma, dasi so se dervisi branili trdovratno. Konjiki so jim prestrigli pot nazaj. Angležev ni bil nihče ranjen. Vojaki so se vedli izborno.

Iz Londona pa javljajo dne 8. t. m.: Agencija „Reuter“ poroča iz Suakina: Menelik je sporočil kalifu Abdallah, da je pripravljen pomagati mu z orožjem in streljivom proti prijateljem Italijanov.

Različne vesti.

Karol Klun †

Včeraj popoldne nam je došlo poročilo od povsem zanesljive strani, da je v Budimpešti, kjer se je mudil kakor člen avstrijske delegacije, umrl nagle smrti kanonik in državni in deželni poslanec Karol Klun. Kakor rečeno: vest nam je došla od povsem zanesljive strani in vendar si je nismo upali priobčiti v pozitivni obliki, ampak zabeležili smo jo raje kakor govorico. Dvomili smo na resnici te vesti, ker je došla tako nenadejano!

Skoro položé torej v grob moža, ki je mnogo vrsto let aktivno in jako intenzivno posezal v politično življenje Slovencev in je bilo zlasti delovanje naše državnozbornske delegacije tesno speno z osebo pokojnikovo. Kakor tesni in nepremično udani somišljenik grofu Hohenwartu, pridobil si je dokoj odličnih zvez na Dunaju; in oprt na to dejstvo, odločeval je često se svojo besedo o ukrepanjih naših poslancev. Mi smo često obžalovali moč Klunovega vpliva... ne, ne: ob odprtem grobu nočemo govoriti o parlamentarcu Klunu, ampak položiti nam je dolžni tribut spoštovanja do spomina Kluna-sinu slovenskega naroda, Kluna domo- in rodoljuba! Sosebno mi primorski Slovani ne smemo pozabiti, da se je pok. Klun rad in pogostoma spominjal tudi nas primorskih siromakov.

Klun se je mnogo trudil in mnogo delal za svoj narod, zagotovljen mu je časten spomin v narodu. Vemo, da sicer razdvojeni bratje, stoječi ob odprtem grobu duhovnika in narodnega prvoboritelja Karola Kluna, soglašajo v prošnji do Vsevišnjega: Bog mu podeli večni mir in pokoj! Lahka mu zemlja slovenska!

Pokojnik se je odpeljal v nedeljo zjutraj z Dunaja v Budimpešto — bilo je to zadnje njegovo potovanje. Umrl je nagloma v samostanu oo. kapucinov v Budimpešti in sicer v noči med nedeljo in ponedeljkom, nekako po 1/2 uri po polnoči. — Klun se je porodil dne 15. oktobra 1841. v Podgorici, župnija Dolenjavas pri Ribnici. V duhovnika je bil posvečen dne 30. julija 1865. Leta 1876. je bil izvoljen v mestni zbor ljubljanski, 1877. v deželni zbor kranjski, 1879. pa v državni zbor.

Truplo njegovo prepeljejo v Ljubljano. V „Slovenca“ čitamo — po poročilu posl. Koblarja —, da je bil Klun minole sobote še v seji zbornice poslancev. Po seji je tožil, da ga nekaj tišči v prsih, mené, da se je kaj prehladil.

Veselite se Rojančani! Dobili ste Jurizzo, ki ne mara slišati o slovenščini v Rojanu in kmalu

dobite še jednega pomočnika nalašč za to, da vam bo propovedoval v italijansčini. Tako bode imeli dve skrbni dušici za širjenje italijansčine v okolici. Tržaški dopisnik „L' Eco del Litorale“ je namreč sporočil, da on ni prijatelj do sedanjega „status quo ante“ v Rojanu, kolikor se dostaja cerkvenih rečij, to je, da želi sprememb v smislu in v korist italijanstva v Rojanu. Javil je tudi, da se še vrše pogajanja v ta namen, da do birojanska župnija pomočnika za italijanske župljane — kakor da ne bi bilo za iste zadostno preskrbljeno z don Jurizzo.

Goriški „L' Eco del Litorale“ ne mara, da bi sodelovali tudi somišljeniki „Edinosti“ na prihodnjem primorskem katoliškem shodu v Gorici. Odklanja že v naprej njihovo sodelovanje. Zakaj neki? Morda, ker se jih boji! Huduje se namreč na vest „Edinosti“ o tem shodu, ker mu ne ugaja loviti ribice v bistri vodi. Toliko za danes!

Strašanski zločin v Piranu! Ves Piran je bil po koncu! Vse mestne babe so bile zbrane v posvetovanje! Vse ulice so mrgolele ljudstva, ki se je pomenkovalo o nezaslišanem, na dan sv. Rešnjega Telesa dogodivšem se zločinu v Piranu. Kaj se je zgodilo vendar? Cerkovnik, meneči, da biva jo Grki v piranski okolici, je delil namreč ta dan mej vernike sličice z nahrbtnimi molitvami v — slovenskem jeziku. To dejstvo je tako razkačilo slavnoznane Pirance, da se je pričakovalo novoizdaje afere dvojezičnih tabel. Kaj so storili torej? Poklicali so na odgovornost cerkovnika, ki se je izpričal tako, da je mislil, da so molitve tiskane v grščini. Njemu so Piranci oprostili, a povrnili so eden za drugim sličice svečanin načinom, protestujé proti strašanskemu pačenju mestnega značaja!

Olepečevalno društvo za Nabrežino in okolico. Razni Nabrežinski rodoljubi osnovali so posebno društvo, kojemu je namen skrbeti za olepševanje Nabrežine in nje okolice nasajanjem drevoredov, uravnavanjem cest itd. Pravila tega društva potrdilo je c. kr. namestništvo v Trstu glasom dopisa c. kr. okrajnega glavarstva v Sežani od dne 2. t. m. št. 6128/G.

Delovanje tržaške zdravniške postaje. Tekom maja meseca t. l. iskale so stranke v 714 slučajih pomoči na tukajšnji zdravniški postaji in sicer v 459 slučajih na postaji sami, v 225 slučajih pa so morali zdravniki izven postaje na pomoč. Največ posla imela je zdravniška postaja omenjenega meseca dne 10. (32 slučajev), razmerno najmanj pa dne 6. (11 slučajev).

Huda ura v Dolini. Iz Doline nam pišejo včerajšnjega dne: Joj, joj, kaj bo! vzdihnil je danes marsikedo — a bilo je tudi res hudo za nas. Bilo je med 1. in 3. uro popoldne, ko se je utrgal oblak nad vasjo; bil je jako hud naliv (in vmes tudi sodra), ki je povzročil veliko povodenj. Vsled tega nebralo se je toliko vode, da jo v takošni meri ne pomnijo niti najstarejši možje v vasi. Povzročila je povodenj ogromno škodo po polju in senogetih. Tudi našo kmetijsko družbo je zadel hud udarec; kajti polovico njene novoustanovljene trtnice je skoro popolnoma uničene; samo tam je računati okroglih 400 gl. škode; kaj pa še drugod? Z koliko oralov polja in najboljih vinogradov je odplavilo zemljo; koliko podsulo z gruščem in kamenjem, koliko podzidij v vinogradih in vrtilih posulo: to je grozno videti. Veliko škode so trpela tudi pota, kajti mnogo jih je, zlasti višje v hribu, ki so potoki. Kaj je sedaj početi nam siromakom? Prav in umestno bi bilo, da bi vis. c. kr. vlada storila nebrečnikom kaj v pomoč.

Hude ure, reši nas o Gospod!

Žalostnim in potrtem srcem naznanjam Vam vse to, gosp. urednik. Nekako strah me je bodočnosti. Kmetijska družba je res hudo prizadeta, kajti 1/4 trtnice je odplavljena kakih 75 cm. globoko, drugo 1/4 pa podsute in poplavljené. Bilfanih trt odneslo je okolo 1000, cepljenih pa nad 1300; samo na trtah je čez 100 gl. kvare. Posebno žal pa mi je za cepljenimi trtami, ker ko je voda zemljo odplavila, videlo se je, da bi se jih bilo prijelo nad 80%.

Čundno je to, da druge bližnje vasi niso skoro nič občutile; na Krasu baje celo dežja ni bilo, temuč le majhne rose.

Drug dopisnik nam piše:

Včeraj popoldne od 1. — 3. ure sti bili za našo vas dve grozni uri. Nekoliko pred eno uro je namreč začelo deževati, a v trenutku je bila pod vodo vsa vas (to je poti), kajti utrgal se je oblak.

